

ILUARSIISSUT
Isumaliutissiissut 5. novemberimeersumut iluarssiissut

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap
Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnissaanut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

una pillugu

Maannakkut ineqarnermut tapit pillugit malittarisassani isertitat tunngaviusarneri pinngitsoorani ilumut inunnut aningaasatigut pisariaqartitsinerpaaginnarnut atuunnersut pillugit allaaserinninnertalimmik misissuinnertalimillu UKA2019-mi nassuiaammik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Aamma ilanngunneqassaaq init ataasiakkaat ingerlanneqarnerannut aningaasartuutit piviusut aaqquissuussinerup qularnaartarnerai. Nassuiaammi aamma ilanngunneqassapput tigussaasut siunnersuutit innersuussinerillu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap allaaserisai ineqarnermut tapiisarnermut tunngatillugu ataqatigiissaariniarnikkut ajornartorsiutaasartut ataatsimoortumik aaqquiviginiarlugit.

Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, IA, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Bentiaaraq Ottosen, Atassut

Inatsisartutmedlem Justus Hansen, Demokraatit

Inatsisartutmedlem Pele Broberg, Partii Naleraq

UKA2018-imi ulloq 22. oktober siullermeerinninnerup kingorna Sanaartornermut Ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Siunnersuuteqartup kissaatigaa, ineqarnermut tapiisarnermi malittarisassat, ajornartorsiutinik iluarssiissutaasussaasut ilumut ajornartorsiutinut iluarssiarnerisut ersarissarneqarnissaat. Ataatsimiititaliaq naliliivoq, ineqarnermut tapit aningaasaqarnikkut sinaakkutigineqartut qulakkeertussaagaat, taamaaliornikkut innutaasut tamarnik ilaatigut najukkaminni atukkaminut naapertuuttumik pitsaasumik aserfallatsaaliukkamillu ineqarnissaat periarfissinneqassammat.

1. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Naak Naalakkersuisut aklerlrigaluaaraat pissutsinik qanimut misissuinissaq Sanaartornermut Ataatsimiititaliamit tapersorsorneqarluarpoq.

Siunnersuutip siullermik suliarineqarnerani IA allannguutissamik siunnersuuteqarpoq imaattumik:

”Nunatsinni ineqarneq pillugu aaqqissuusseqqinnissaq Naalakkersuisuniit suliaralugu aallartinneqassasoq, tassanilu aaqqissuusseqqinnermi inoqutigiit isertitakitsut aamma akunnattumik isertitallit siunissami akitigut inissiallu pitsaassusaatigut atugarisaasa pitsanngorsarneqarnissaat anguniarlugu Naalakkersuisut suliniuteqaqqullugit peqquneqarnissaat siunertaralugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”

Oqaaseqaatit aallarniutaasut

Sanaartornermik ataatsimiititaliap maluginiarpaa, isumaginninnermut tunngasoq inatsimmut apeqqutit amerlasuutigut Ilaqutariinnermut Peqqinnissamullu ataatsimiititaliap suliarisarai, ataatsimiititalianit allanik pinnani.

Paasisaq malillugu, Inatsisartut siunnersuut pineqartoq Sanaartornermut Ataatsimiititaliamut innersuutiinnarsimavaat taakkua nalinginnaasumik suliasarimmassuk, ineqarnermut politikkimut isigaluni inissianik suliaqarpoq, una isumaliuutissiissut ineqarnikkut inuit atugaat aallaaviginagu, periusitoqaq atorlugu suliarineqarluni, Sanaartornermut ataatsimiititaliap isumaa malillugu.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap taamaalilluni siunnersuut 1 iserfigeqqissanngilaa ineqarnermulli tapinik aaqqissuusinerup maannamut piusup init ataasiakkaat ingerlatsinerinisa aningaasartuutiviit qulakkeerneqartussat naammassineqarsimanersut kiisalu Akileraartarnermut Inuunerissaarnissamullu Isumalioqatigiissitap ajornartorsiutit allaaserisai iliuuseqarfigineqarsimaneri malunnaateqarnersut isummerfigissallugit.

Saaffiginnissutit

INIA/S

Ulloq 2. november I N I A/S Namminersorlutik Oqartussat inuiaqatigiinnut allaffissornikkut inissiaatileqatigiiffik pigisaa, piffimmi annertuumi misilittagaqarluartoq Ataatsimiititaliap pulaarpaa. Ataatsimiinnermi inissiaatileqatigiiffiup piffimmi misilittagai tamarmiusut pillugit ataatsimiititaliaq ilisimatinneqarpoq.

”Ineqarnermut akiliut eqqortoq akilerneqartalissappat, inissiaatileqatigiit ingerlatsinerannut attuumassuteqartunut matussutaasinnaasumik, attartortut amerlasuut inuuniarnerat

annertuumik innarlernianngikkaanni, ineqarnermut tapit iluarsiivigineqarnissaat pisariaqarpoq, tamanna pingaartutut ataatsimiinnermi ersersinniarneqarpoq.

Ineqarnermut akiliut aalajangersarneqarnikuuvoq illumik piginnittup kissaatai aamma attartortut amerlanerit qanoq akiliisinnaatigineri naapertorlugit, ininik attartortarneq pillugu peqqussummi qanoq akiliisariaqarnerat naapertornagu.

Ineqarnermut akiliutip nalinginnaasumik akeqalernissaa politikikkut kissaatigineqarpat ineqarnermut tapit qaffanneqarnera ilutigalugu tamanna pissasoq inassutigineqassaaq. Pisut taamaattut ukiuni tulleriinni pisussanngorlugit ivertinneqartariaqarput.”

ISERIT A/S

Kommunip inissiatileqatiffiittut ingerlataa pineqartumi misilittagaqartoq ISERIT A/S attavigineqarsimasoq Ataatsimiititaliap paasivaa.

Ajoraluurtumik ataatsimeeqatigiinnissaq ajornarsimavoq, taamaammatt inissiatileqatigiiffiup ataatsimiititaliaq isummersuutiminik nassiussivoq:

”Tapiissuteqartarnissaq qanoq annertutigisumik siunnerfinnut tunngaviliisussatut inissinneqassappat – inoqutigiit appasissumik isertitalit aammalu taakununga nalinginnaasumik inissiamik ujartuisinnaanerit periarfissikkaanni – taava naasorsuutigisaaq malinneqarpoq. Ineqarnermut tapit ima inissisimapput naammanatik pisortat inissiaataannik pigisalittut (amerlanerusunik) illumut akiliutissamik eqqortumik akiliisitsiniarsinnaalluni, inoqutigiinni akiliinissamut ajornartorsiulersitsisinnaasumik nassataqartussaammat.

Ininik attartortunut inissianillu piginnittunut annertuumik tapiiffigineqartartoq aningaasartuutinik piviusumik annertuumik maannamut ineqarnermut politikki ersernerlutsitsivoq aamma nalinginnaasumik inissianik attartortunut qaffasissumik tapiissuteqartarneq tamanut atuutsinneqartarpoq (aamma qaffasissumik isertitalinnut) taakkuli imminut inissamik pilersorsinnaanerit annikillisarpoq assersuutigalugu nammineq pigiligassaminnik initaarnissaminnut.

Naak malunnaatilimmik pingaartumik Nuummi attartortut qaffasissumik akissarsiaqartuugaluartut atorfimminnullu atasumik inissiaqartinneqarlutik, taava ineqarnermut akiliuteqartalernissamut eqqornerusumut ikaarsaariassagaanni – tamassumalu nammineq inissiamik pisinissamut patsisissaqalerneq nassatarippagu, - namminersortut inissiaatillit tunngaviisigut nukittorsaaffigineqassapput aamma pisortat attartortittakkanik inissiaataannik inoqutigiinnut akissarsiakinnerusunut peqalissagaluarput.

Namminersortumik inissiaatileqatigiiffimmik Nuup avataani pilersitsiniarluni periarfissatigut suli killeqarnerupput, akissarsiatigut isertitat Nuup avataani suli appasinneri patsisaalluni, aningaasanik atorniarnissamut periarfissat ajornarnerupput tamassumalu aamma kinguneraa niuernikkut ingerlatat ikinnerunerinik taamaalilluni pitsaaqutilimmik akimik pilersitsinissamut killilersuutaalluni.”

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq nammineq isumaliuutissiissuusiaminut aallaqqaammut misissuivoq, malugalugulu, siusinnerusukkut sanaartornermut ataatsimiititaliaasimasut aamma ineqarnermut tapinut tunngasunik ajornartorsiutinik naammattuuisarsimasut.

Tamassumalu kingorna sanaartornermut ataatsimiititaliap siunnersuummi naqissuserlugit aalajangiussat ineqarnermut tapit aningaasallu iluanaarutissat imminnut suleqatigiissinnaanersut periarfissaanersoq misissuiffigaa.

Kiisalu Sanaartornermut Ataatsimiititaliap ukiuni kingullerni aningaasanut inatsisit misissuiffigisarpai tassungalu ilangussat naatsorsuutit, tamannalu tunngavigalugu inerniliivoq, ineqarnermut tapit soorlu aamma pisortatigoortumik kisitsisit piviusut appariartortut.

Sanaartornermik Ataatsimiititaliap siusinnerusukkut suliai

Ukiuni kingullerni ineqarnermut tapit iluarsiivigineqanngitsut pillugit Ataatsimiititaliap maluginiarpaa:

UPA2014/103:

”Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq isumaqarpoq, killissarititaasunut malittarisassanut atatillugu aqqissuuteqqinneqartariaqartut, ineqarnermut tapiissuteqartarnermut atuuttut periarfissaq siulleq atorlugu Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq isumaqarpoq, ineqarnermut tapiissutinut killissarititaasut aqqissuuteqqinneranni killissarititaasut nikerarsinnaasut atuutilernissaat isumaliutigineqartariaqartoq, taamaalillunilu assersuutigalugu nalinginnaasumik akinik nikerartitsineq malinneqarsinnaassalluni.”

Tamanna UKA2013/34 –mit uteqqiineruvoq

Ataatsimiititaliaq ingerlaqqippoq:

” Ataatsimiititaliap naqissuserpaa, ineqarnermut akiliutinut tunngassuteqartut isumaginninnermi naalakkersuinikkut atugassatut isigineqassanngitsut, tamatumami

init eqqortumik aserfallatsaalineqanngippata inuiaqatigiit akilertariaqagaannik init ajorseriarnerannik tamanna kinguneqassamat.

Isumaliuutissiisummi KA2016/60-mi ataatsimiititaliap oqaatigaa:

Ineqarnermut inatsisitigut ajornartorsiutaasinnaasut ataatsimiititaliap arlaleriarluni isiginiartarsimavai, siunnersuullu siumut isiginnittoq aaqqiissuuteqarnissamillu tikkuussisoq, tamannami pisortanit attartortitsisunit aamma inatsisitigut naleqqussaannikkut, innuttaasut pitsaanerpaamik qanoq kiffartuunneqarnissaannut isummersornissamat pissutissaqartitsilersoq ataatsimiititaliap nuannaarutigaa.

Akiligassatigut kinguaattoorutit amerlanerat inigisanillu anisitsisarnerit taakkununga attuumassutillit ataatsimiititaliap aarlerinartoqartippai. Anisitsisarnerit attuumassutilinnut tamanut sunniuteqartarput, inuuniarnikkullu ajutoorluinnarnermik kinguneqarsinnaasarlutik. Tassungalu atatillugu aamma takuneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsutut inuuneq pillugu Statens Byggeforskningsinstitutimit misissuineq SBi2013:12.

Inisseeqqinnermut aamma ininut attartorneqanngitsunut il.il. akissaajaatit pisortat inissiaataanni ininut immikkoortorta qarfinni attartortunut allanut tutsinneqartarnerat Ataatsimiititaliap ilanngullugu maluginiarpaa. Tamatumani attartortut aningaasaqarnerat pitsaanerulersinnaasoq naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq, inillu pitsaanerulernerinik kinguneqarnaviarani. Attartornermik ajornartorsiuteqartarneq pillugu Sanaartornermut ataatsimiititaliap UPA 2014/34-imut isumaliuutissiisummi ima allappoq:

Periarfissat allat

Ataatsimiititaliap misissuinermini ilisimalersimavaa Ineqarnermut tapiissutisinissamat aningaasanut killiliussat, nammineq akileeqataassutissat kiisalu ineqarnermut tapiissutit aningaasartaasa minnerpaaffissaat annerpaaffissaallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 28. maj 2003-imeersoq atuutilersinneqarsimasoq Inatsisartut Peqqussutaat nr. 3, 31. maj 2001-imeersoq naapertorlugu. Inissiani attartortittakkani ineqarnermut tapiissutit killiussanik aningaasartalerneqarnikuupput, taakkulu 2003-miilli iluarsissuteqarfigineqarsimannngillat. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit paasissutissanik pissarsereermermi maluginiarneqarsinnaasimavoq piffissami januarimi 2003-miit 2013-imut juulimut atuisunut akit 32,6 %-imik qaffariaateqarsimasut, taamaallaallu piffissami 2008-mi januaarimiit 2013 –imut juulimut

ineqarnermut akigitinneqartartunut naleqqersuut 28,7%-imik qaffariaateqarsimasoq.

Piffissami 1.4.2003-miit 1.4.2013-imut SIK-mi akissarsiat qanoq qaffassimanagerat takussutissiissutigineqarpoq. Niuernermi allaffissornermilu ikiortip akissaateqarfimmi kingullermiittup SIK-mik isumaqatigiissut § 3 naapertorlugu tunngaviusumik akissarsiai 25,2 %-imik qaffassimapput. Isumaqatigiissummi tassani fuldmægtigip akissaateqarfimmi kingullermiittup isumaqatigiissut taanna naapertorlugu tunngaviusumik akissarsiai 21,2 %-imik qaffassimapput. Taamaalilluni nalinginnaasumik innuttaasoq akitigut annertuumik qaffariaammik nalaataqarsimavoq, taamatuttaarlu ineqarnermut akiliutigisartakkatigut. Naak akissarsiatigut ineriartorneq ilaatigut akitigut ineriartornermut malinnaasimagaluartoq, taava SIK-mi ilaasortanut akissarsiatigut pisisinnaassuseq appariaateqarsimasoq maluginiartariaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit paasissutissat ilanngussaq 1-itut tapiliunneqarput.

Qulaani naatsorsuineramik inerniliussat tunngavigigaluaaraanniluunniit Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, ineqarnermut tapiissuteqartarnermi killissarititaasoq iluarsineqarsimanngitsoq, tamannalu nunami isertitakinnerpaanut immikkut eqquisimasoq.

Taamaalilluni Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq inissianik attartortitsinermit peqqussutip naleqqussarnerata saniatigut aamma aningaasatigut killissarititaasut ineqarnermut tapiissuteqartarnermut peqqussut naapertorlugu aalajangersarneqarsimasut iluarsiiiffigineqartariaqartut.

Ataatsimiititaliap aamma maluginiarpaa, pissutsit qulaani isiginarneqartut Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut 2011-meersumut naapertuuttut.

Kiisalu Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, attartortitsisup aamma aattartortup akornanni pissutsit ineqarnermut peqqussutikkut maleruagassiorneqassasut, kiisalu isumaginninnermut naalakkersuinikkut iliuutsit isumaginninnermi inatsiseqarnikkut ingerlanneqartariaqartut. Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, Naalakkersuisut taamatut tunngaviusumik isummamut isumaqataasut.

Immikkoortup uuma suliarinerani ataatsimiititaliap maluginiarpaa, Ineqarnermut tapissuutit pillugit nalunaarummi pissutsit amerlasuut ullumikkumut naleqqussarneqarsimammata, taamaallaallu pineqanngilaq innuttaaqatitta inissaqartinnerisa isumannaarnissaanut pingaaruteqarluinnartut attuumassutilik tassaasoq akigitatigut killiliussat.

Ataatsimiititaliap taamaalilluni paasivaa, attartornermut peqqussutip tassungalu atatillugu inatsisinut tunngasut attuumassutilit allanngortinnissaannut arlaleriarluni kissaateqartoqartarsimagaluartoq, maluginiarneqarporli susoqarsimanngitsoq.”

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisummi kingullermi, UPA2017/47+183 –imi, oqaatigaa:

”4. A/S INI-ip ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatiginera

4. A/S INI-p ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatiginera Siullermeerinninnermi oqaaseqartartunit oqaatigineqartut tunngaviga lugit kiassamermit akit ineqamerimullu akit ataqatigiinnerat annertunerusumik paasisaqarfigiumallugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutit suliarinerannut atatillugu Sanaartornermut Ataatsimiititaliap AIS INI ataatsimeeqatigaa.

Tassunga atatillugu pingaartumik ineqamermit akiliutit appasmnensa nassatarisaanik inissianik aserfallatsaaliunerlunnerup imminnut ataqatigiissinnaanerit; kiisalu inissiat aserfallatsaalinerlunneqamerisa kiassamerimullu akiligassat qaffasinnerisa imminnut ataqatigiinnerat ataatsimiititaliamit maluginiameqarpoq. Tamanna tunngavigalugu ineqamermit akiliutit appasinnerisa kiassamerimullu akiligassat qaffasinnerisa imminnut ataqatigiinnerat piviusuusoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit aamma paasineqarpoq inissiani attartortittakkani ineqamermit tapiissutit pillugit inatsit atuuttoq naapertorlugu attartortut isertitakinneqarpat ineqamermit akiliut qaffanneqaraluarpat ineqamermit akiliutaat qaffassanngitsoq imaluunniit annikitsuinnarmik qaffassasoq. Attartortulli taakkorpiat kiassamermit akiligassaminnut tamakkiisumik sipaaruteqassapput. Taamaalillunilu inissiap attartukkap nukissiuutitigut pitsanngorsarneqarnissaa siunertaralugu ineqamermit akiliutip qaffanneqamera inuiaqatigiinni piitsuunerpaanut ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit pitsaasumik kinguneqassaaq. Akerlianilli inissiat paarinerlutat taarsemagit nalinginnaasumik attartortittagassatut inissialiomermit ineqamermit akiliutit akikillineqamissaannik siunnersuuteqarnikkut ajomartorsiut aqqinneqamaviannngilaq - ajomartorsiut akkerlianik alligaluttuinnassaaq.

Tamanna aalajangiiffigisassatut siunnersuutip matuma avataaniittoq ataatsimiititaliap ilisimavaa, isumagarlunilu inuiaqatigullit ineriartomerannut Ima pingaaruteqartigisoq Inatsisartunut oqaatigineqartariaqarluni. Tamanna ataatsimiititaliamit kingusinnerusukkut uterfiginegalersaarpoq.”

Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliarsuup misissuisimaneri

Akilerartarnermut Atugarissaarnissamullu Isumalioqatigiissitap isumaliuutissiissutaa tunngavigalugu siunnersuut inassutigineqartoq, ilanngussaq Sanaartornermut Ataatsimiititaliamit annertuumik soqutigineqarluni atuarneqarpoq.

Ataatsimiititaliarsuup 2011 –imi inassutaasut ilisimatitsissutai, ineqarnermut tapinut peqqussummut kingullernut pisunut malinnaatinneqarsimangillat malinneqaratilluunniit.

Aamma Akilerartarnermut Atugassaarnermullu Isumalioqatigiissitap 2015-imut inatsimmut isumaliuutissiissutaa imaluunniit 2017-imi allannguut malinnaatinneqartoq: inatsimiinnanilu oqaaseqaatiniinnanilu imaluunniit allakkiami saqqummiussisummiinngilaq.

Allaangivikkami Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliarsuup atuutitsoq atuutitngisaannarsimasorluunniit.

Taamaattumik Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliarsuup allataa naatsumik tigulaariffigissavaa.

Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliarsuup siunnersuutigaa, ”Inissianut attartortittakkanut tunngatillugu Ataatsimiititaliap siunnersuutigaa ineqarnermut tapiissutit annertusilerneqartarnerat allanngortinneqassasoq aammalu attartornermut akiliutip aaljangersarneqarnerani atugassarititaasut allanngortinneqassasut. Peqatiogisaanik ineqarnermut tapiissutit isertitat qaffakkiartorneranni annikilliartuaarnerat, isertitat qaffaataasa akileraaruserneqarnerani ataatsimoortitami naleqqutinngitsumik annertuumik nikerartitsissanngilaq.”

Assingusumik ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa, qanoq iliornikkut tamanna iliuuseqarfigineqarsinnaanersoq aamma aningaasartuutit piviusorsiortumik qanoq matussuserneqarsinnaanersut. Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliarsuup ilaatigut inassutai makkuupput soorlu ukiut arfinillit sinnerlugit 1,5 % -imiit 4,5 %-imut aningaasatigut iluanaarutissaq naleqqussarneqarsinnaasoq.

Maannakkuugallartoq ataatsimiititaliap aalajangiiffiginianngilaa, aningaasaqarnikkut iluanaarutissanik qaffaaneq politikkikkut atuutinneqarsinnaanersoq, qanoq iliuuseqartoqarnissaanik amigaateqartoqarmat taamaaliornikkut ineqarnermut tapiisarneq mianersuullugu innuttaasunullu pisariaqartitsinerpaanut naleqqussarneqarsinnaanera eqqarsaatigalugu, pisortat inissiaataannut attartortitsinermi iluarsaassinernut aammalu pisariaqarpat aserfallatsaaliuinernut aningaasaliinissaq pisariaqartitsinermi amigaataalissammata.

Maleruagassat aningaasaliissutaasimasullu aningaasallu piviusumik atorneqartut

Sanaartornermut ataatsimiititaliap aningaasaqarnermut inatsimmi konto pingaarneq 30.11.10 Ineqarnermut tapinut aningaasat atorneqartut kiisalu maleruaqqusat qanimut misissuiffigissallugit isumaliuutissiissutip uumap suliarinerani qinersimavaat.

Inissiani attartortittakkani ineqarnermut tapiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 7. december 2015-imeersoq aamma Ineqarnermut tapiissutisinissamut appariartortitsinissamut killiliussat, aningaasanut killiliussat, nammineq akileeqaataassutissat kiisalu ineqarnermut tapiissutit aningaasartaasa minnerpaaffissaat annerpaaffissaallu pillugit Namminersorlutik Oqartussat inatsisaat nr. 20, 24. november 2017-imeersoq maleruagassatigut tunngaviupput. Ineqarnermut tapiissutit kommunimit najugarisamit aqunneqarlutillu akilerneqartarput akiliutigineqartullu Nunatta Karsianit 60 pct-it kommunimiillu 40 pct-it akilerneqartarlutik. Ineqarnermut tapiissutit inoqutigiinnut, inissiami attartortittakkami, inissianik attartorneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni ilaatinneqartumi najugaqartunut tunniunneqartarput. Ineqarnermut tapiissutit taamaallaat ineqarnermut akiliummut tunniunneqartarput. Ineqarnermut tapiissutit atuinermi aningaasartuutitut atuinermilu akiliutitut tunniunneqarneq ajorput.

Ineqarnermut tapiissut ineqarnermut akiliutip namminnerlu agguaqatigiissillugu akilersinnaasat procentinngorlugit naatsorsorneqartarput. Inoqutigiit meerartaqarnerisut imaluunniit meerartaqannginnerisut eqqarsaatigalugu inoqutigiit massakkut aningaasarsiarisaat aallaavigalugit nammineq akiligassat ineqarnermut akiliutip procentinngorlugu ilaatut aalajangersarneqartassaaq. Inimut akiliutit, inoqutigiit maannamut isertitaat, inigisaq pequtilersugaaneralu kiisalu meeqqat 18-it inorlugit ukiullit angerlarsimaffimmi najugallit amerlassusaat tunngavigalugit ineqarnermut tapiissut naatsorsorneqartarput.

Piffissap ilaani kisitsisit ima isikkoqarput:

Ukioq	Konto pingaarneq 30.11.10	Naats.(R) siunnersuut (FFL)
2009	70,4 mio. kr.	R
2010	68,5	R
2011	66,3	R
2012	67,6	R
2013	66,0	R
2014	66,9	R
2015	63,8	R
2016	60,6	R
2017	53,0	R
2018	70,5	FFL
2019	63	FFL

Taamaalillugu maluginiarneqarpoq, ataasiakkaanik nikittoqartarsimavoq, piffissaq misissuiffiusoq tamaat aningaasanngorlugit tunniunneqartut annertuumik apparsimanerat.

Piffissami tassani aningaasat naleerukkiartornerat allatut isikkulimmik ineriartorfiuvoq.

Toqqaannartumik akinik naatsorsuutaasartoq Kalaallit Nunaanni naatsorsueqqissaartarfimmi amigaatigineqarmat Danmarks Statistikkimi pigineqartoq akinik naatsorsuut Sanaartornermut ataatsimiititalip atorpaa. 2009-mi 70,4 mio. kr. nalinginnaasumik akit siuariartuutaat pissutaallutik 2017-imi 78,25 mio. koruuninngorsimassasut taassuma takutippaa. – Suna tamaat eqqaanagu (puujorlugu).

Kisianni 78,25 –t (aningaasat) tunniunnagit Nunatta karsianit taamaallaat 53,0 kr. aningaasartuutigai. Taamaalilluni akit akissarsiallu naliliiffigineqartarnerannit nalinginaasumit 25 mio. Koruuninit oqaatigineqartumiit ikinnerusut tunniunneqarput.

Kalaallit Nunaata naatsorsueqqissaartarfiup kingullermi naqitertitaani qupp. 15-imi ineqarnermut tapinik pisartut aamma appariaateqarsimasut Sanaartornermut Ataatsimiititaliap paasivaa:

Ukioq/amerlassutsit	2012	2013	2014	2015	2016
Ineqarnermut tapinik pisartut	5.505	5.335	5.196	4.850	4.422

Pissutsit taaneqartut tamarmik soorunami patsiseqarsinnaapput innutaasut tamarmiusut ineqarnermut tapinik pisinaatinneqarsimasut piffissallu ingerlanerani Sanaartornermut Ataatsimiititaliap ilisimavaa inuttaasut pisuujunerujussuannngorsimasut taamaammallu ineqarnermut tapinik siusinnerusukkut assingusumik pisariaqartitsisinnaajunnaarsimasut.

Taamaattoq isuma taamaattoq uppernarsaatissaqartinneqanngilaq.

Akerlianillu ukiorpaalunni pisortatigoortumik kisitsisiliussanut killiliussap nalunaarusiatut ilusilerlugu inassutigineqarnera Sanaartornermut Ataatsimiititaliap maluginiarpaa.

Aatsaat allannguutaasumi kingullermi kisitsinut killiliussaq akit nalingat naapertorlugu qaffanneqarsinnaasimavoq, kisianni iluarsissuutinik kinguneqarani. Tamatuma kinguneraa ukiorpassuarni nalimassaasoqarsimannginera maannakkullu akit tunngavigalugit pitsaasumik iluarsineqarsinnaanani.

Inuiaqatigiinni innuttaasut sanngiinnerpaat ikiorneqarnissamik atorfissaqartitsinerpaajusut, pisariaqartitaminnik ikiorserneqanngippata qaavatigullu inigisaat ajalusoorpata, Sanaartornermut ataatsimiititaliamit isumakulunnartoqartinneqarpoq.

Suliassap naammassineqarnissaa

Naalackersuisut pisinnaatitaaffiit akunnermini suliassanik agguataarisinnaanerannut arlaatigut taakkartuiniangikkaluarluta, suliassaq pineqartoq iluatsillugu ataani allaaserineqartut Aningaasaqarnermut Pilersarusiortarfiup immikkoortortaqrifiata kivissinnaagaluaraa, siusinnerusukkummi misissuinermik suliat ingerlanneqartareersut assingusullu ilangullugit, Sanaartornermik Ataatsimiititaliaq tunngaviatigut taamatut naliliivoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip aingaasatigut allaffissornikkullu piviusunngortinneqarnerini kingunerisassat siunnersuutip oqaaseqaataanut ilanngunneqartussaasut Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 1-imi, takuneqarsinnaavoq.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani taaneqartumut naapertuuttut, paasissutissarpasuit tamassumalu kingunerisaanik allaffissornikkut suliassat assingusut annertuut misissorneqarnissaat naasorsuutigineqassasoq Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Nalunaarusiaq nutserneqarnera ilanngullugu 500.000 koruuninik naleqartussatut naasorsorneqarpoq.

Nalunaarusiap suliarineqarnissaanut aningaasartuutit Pilersaarutininik programmimillu aqutsinerup iluini aningaasaliisutaareersunit ingerlanneqassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tassunga tunngatillugu Konto pingaarneq 20.01.01-imi allassimasoq ataatsimiititaliap maluginiarpaamaattoq:

” Aningaasaqarnikkut pilersarusiortarnermut Immikkoortortaqrifiup ataqatigiissaarinermik, aaqjissuuseqqinnerit piviusunngortinnissaannik nakkutiginninnermik allaffissornikkut suliassat isumagisarai, taakkulu aqutugalugit nunatsinni aningaasaqarnikkut siunissami atasinnaassutsip qulakkeernissaa isumagisaralugu, ilaatigut Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiisutaa 2011-meersoq, Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit ukiumoortumik nalunaarusiaa aamma Attanneqarsinnaasumik aningaasarsiornikkut siuarsaanissamullu Pilersaarut 2016-imeersoq aallaavigalugit. Tassunga ilanngullugit Namminersorlutik Oqartussani ataatsimoorussamillu pisortatigoortumik suleqatigiinnermi aaqjissuuseqqinnermut atatillugu suliniutinik pilersaarutinillu aqutsinermi naalackersuisoqarfinnut pilersarusiornermut ikorfartuinissaq naalackersuisoqarfiup isumagisarpaa.”

Taamaalilluni, suliaraq iluatsittumik maannamut pioreersumut atuuffissaanut inissiinnarneqarsinnaagaluarpoq, tassanimi paasissutissat pigineqareersut atorlugit suliaraq

ingerlateqqinneqarsinaammat, Sanaartornermik ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq tunngavisumik isummerpoq.

Ataatsimiititaliaq inassuteqaatai

Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq siunnersuut pillugu ima oqaaseqarpoq:

- Pisortat inissiaataat aserfallapput pissarliortunut inissianngorlutik inissiaqarfiit imikkoortortaanni akissarsiat appasippallaarnerat pissutaalluni.
- Malinnaatitsinnginneq ineqarnermullu tapit anguniakkanut siunnerfilerneqannginneri ima isumaqarput, pisarialimmik inissianut akiliutinik pisariaqarluinnartumik qaffaanissamut piviusunngortinneqarnissaannut tunuarsimaartoqarsimanagera, iluarsisimaneq maannamut atuuttoq malillugu innutaasut amerlasuut naammattunik iniminnut qaffasinnerusumik akiliinissamut akissaqanngillat.
- Ineqarnermut tapinut atuuttoq ineriartorneq naapertorlugu/allannguisoqarsimanngilaq kiisalu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap inassutaatut naammaginartumik akuutitsisoqarsimanani,
- Aningaasaqarnikkut pitsaanngitsumik innutaasut inissisimasut inuuniarnerat ajorserianngikkaluarlugu ineqarnermut akiliutissaq piviusoq akileqquneqarsinnaagaluarpoq, Ineqarnermut tapiisarnermi inatsit naleqqussarneqarsimasuuppat malinnaatinneqarlunilu, killissamut iluarsisissutaa aamma tunngaviusumik kisitsisit iluarsineqarsimasuuppata. Innutaasut pigissaartut maannakkut pisumut assingusumik pisortat inissiaataannik najugallit ikiorsiissutitut tapiissutinik tunineqartarnerat atorunnaassaaq aammali nammineq inissaminnik pilersornissaminnut kajumissuseqalissapput.

Qulaani allassimasut tunngavigalugit Sanaartornermut ataatsimiititaliaq inerniliivoq, imaattumik

- Inissiat akiinik qaffaasoqassappat, aallarniutigalugu silaannaap allanngoriartornera pillugu illersuutissatut, aserfallatsaaliuinnermut, kiffiaanernut assingisaanullu atuinermi aningaasartuutinik appaatitsisinnaasut qulakkeerneqaqqaartariaqarput.
- Qitiusoqarfinni qalatitsivissuit, imeqarfiit il.il. Nukissiorfinnut tunniunneqarnerisigut atuinermut aningaasartuutit allat aamma appartinneqartariaqarput, taannaammammi suliffeqarfik aningaasartuutinik appaanissamut ilisimassaqaarnerpaaq.
- Inissianut akit qaffannerisa aningaasaqarnikkut iluanaarutissanik qaffaanerup illumik piginnittumut iluanaarutissaq aneq nassatarissavaa.
  - o Annertuumik iluanaaruteqartoqartassappat (aningaasatigut iluanaaruteqarneq qanorluunniit taaneqarsinnaavoq apeqqutaananai qanoq atserneqarnera) iluanaarutip ilai inissiaatileqatigiiffiup immikkoortortaqaqarfiinitsinneqartarnissaat Ataatsimiititaliaq pingaartippaa,

tassa najukkami inissiat pitsannguallaateqarnerini takuneqarsinnaassamat akit inimit qaffanneqarneri.

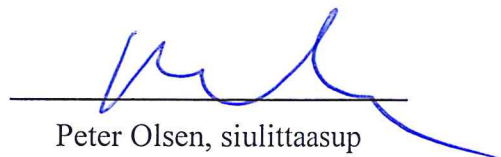
- Piffissarlu qaninnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugu inissiaatileqatigiiffinni saniatigut isertitaqarnerit nuna tamakkerlugu suliffissaqartitsiniarnermut pitsaasumik kinguneqassasoq isumaqarnarpoq. Sanaartornerup iluani mesterit ilinniartuutissaminik tigusisarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaalluni.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa inassutigaa, ineqarnermullu tapiisarnermik aqqissuussinermi killigititap qaffanneqarnissaanik aammalu ineqarnermut tapiissuteqartarnermi inatsisip naleqqussarneqarnissaanik pisariaqartumik piareersaasoqarnissaa kiisalu pisariaqarluinnartillugu ineqarnermut akiliutinik qaffaasarnissaq Naalakkersuisunut kaammattuutigalugu, taamaalilluni akissarsiakitsunut akunnattumillu isertitalinnut pitsaanngitsumik sunniuteqartarnera pinngitsoortikkumallugu, siumullu isigisumik ineqarnikkut pitsaasumik atugassaqalersinnaaqullugit Akileraartarnermut Atugarissaarnissamullu Isumalioqatigiissitap tunngaviusumik kaamattutaanut naapertuuttunngorsinnaaqullugit.

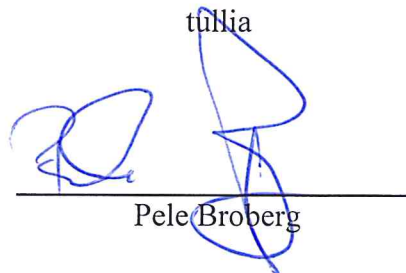
Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen, Siulittaasoq

Bentiarq Ottosen

Peter Olsen, siulittaasup
tullia

Justus Hansen

Pele Broberg